



Sikkerhed ved ensilagesiloen

SIDE 2

Mælkeproducenter får stor værdi af slagtekalvemøder

SIDE 3

Få den udenlandske malker godt i gang

SIDE 4



Madspild belaster klimaet mere end bøffer

Ny stor undersøgelse ser på oksekødets klimapåvirkning, og sætter danskernes madvaner i klimasammenhæng.

I denne uge udkom en rapport fra Aarhus Universitet og DTU om okse- og kalvekødets klimapåvirkning gennem hele kæden fra produktionen af kødet til den færdige kost. Rapporten holder samtidig denne viden op mod forskellige aspekter i forhold til ernæring og danskernes kostvaner. Det er der kommet mange spændende beregninger og betragtninger ud af.

Kæmpe klimapåvirkning fra madforbrug

Tager man en tur helt op i helikopteren, er den globale udfordring, at den samlede klimagasudledning pr. verdensborger skal holdes under ca. 1.300 kg CO₂/borger pr. år, hvis vi skal under 1,5 graders stigning i den globale temperatur. Rapporten fastslår imidlertid, at gennemsnitsdanskeren har en årlig klimagasudledning alene fra forbruget af mad og drikke på 1.478 kg CO₂/år. Vi har med andre ord en større udledning bare i det, vi spiser og drikker, end tilladt pr. borger fra alle handlinger, for at vi kan holde os under 1,5 graders stigning. Der skal med andre ord reduceres rigtig meget i vores samlede klimagasudledning, hvis vi skal nå dette mål.

Men hvad og hvor meget kan vi gøre gennem vores kost?

Kødets rolle afhænger af mange forhold

Det er efterhånden gået op for de fleste, at oksekød har et højt klimaaftryk pr. kg. Det bekræftes også i rapporten. Men betydningen af kødets rolle i kosten afhænger af mange forhold – både forholdene hos husdyrproducenterne og i slagtingen, ressourceforbrug og madspild hos forbrugeren, ligesom kødets andel og bidrag med næringsstoffer i den samlede kost også er vigtige parametre, hvor oksekød særligt bidrager med jern og vitamin D.

Effekten af at spise mindre oksekød

Oksekød bidrager gennemsnitligt med 11 pct. af det samlede daglige klimaaftryk fra vores kost inklusiv alle drikkevarer. Hvis vi dropper de 26 g oksekød, som udgør det daglige indtag af oksekød i en dansk gennemsnitskost, og i stedet erstatter dem med et andet animalsk produkt som fx svinekød, fjerkræ, fisk æg eller ost, kan vi reducere klimaaftrykket med 6-12 pct. Vælger vi at blive vegetarer,

reducerer vi klimaaftrykket med 20-35 pct., og går man all in og bliver veganer, reducerer man ifølge rapporten aftrykket med 25-55 pct.

Effekt i valg af type oksekød

Vælger man oksekødet, har det stor betydning for klimapåvirkningen, hvilken type man spiser. Oksekød af malkerace udgør en stor andel af det oksekød, vi spiser i Danmark, og det er samtidig den mindst klimabelastende type – bl.a. fordi, malkerkøerne ikke kun producerer kød, men også mælk. Hvis man vælger kun at spise oksekød fra ammekvæg, stiger kostens klimaaftryk betydeligt – nemlig med 13-25 pct., afhængigt af hvor ekstensivt ammekødet er produceret. Til gengæld bidrager ekstensivt producerede ammekøer til at øge biodiversiteten.

Endnu mere effektivt at reducere madspild

Men der er andet, man som almindelig dansker kan gøre for at hjælpe klimaet end at droppe bøffen. Ifølge rapporten er reduktion af madspild et virkeligt effektivt tiltag. Vores samlede daglige madspild betyder, at klimaaftrykket øges med 14 pct. pr. person. Klimaaftrykket fra madspild er med andre ord større end klimaaftrykket fra det gennemsnitlige indtag af oksekød.

Mest effektivt med havregryn i stedet for slik og vin

Men vi kan blive endnu mere klimavenlige. Hvis vi dropper nydelsesmidler som alkohol, søde drikkevarer, kaffe, te, is, kage, slik og chokolade – og i stedet erstatter energien herfra med energi fra havregryn, vil det samlede klimaaftryk fra mad og drikke reduceres med 25 pct.

Bliv klædt godt på til klimadebatten

Udover de mange aspekter vedrørende oksekødets klimabelastning i forhold til produktion, ernæring og madvaner tager rapporten også fat i, hvilke tiltag i alle led, som kan reducere klimabelastningen. Find de mange fakta og konklusioner i rapporten på landbrugsinfo.dk/klimarapport-oksekod.

Bedre lagerstyring med SmartKoen

Med den nye funktion 'Lager' i SmartKoen kan man få overblik over sin lagerbeholdning på telefonen, uanset hvor på bedriften man befinder sig.

Har man SmartKoen installeret på sin telefon, er det blevet endnu nemmere at få overblik over sit lager af grovfoder. Den nylige lancering af funktionen 'Lager' i SmartKoen betyder nemlig, at man har data om foderbeholdningerne med rundt på bedriften og kan tilgå dem når som helst og hvor som helst med telefonen.

"Det letter den vigtige opgave med at have overblik over, hvor foderet er, hvor meget der er af den enkelte vare, hvad forbruget er, ligesom man får et bud på, hvornår beholdningen er opbrugt," forklarer specialkonsulent Thomas Andersen, SEGES og tilføjer:

"Desuden har vi ændret brugerfladen ved at tage udgangspunkt i lokationerne, så man – efter at have logget ind på 'Lager' – ser ejendommen ovenfra med tydelige markeringer af hvert enkelt lagers placering. Det gælder også markstakke, så man let kan sikre sig, at der ikke ligger rester, når stakken er brugt op."

Automatisk registrering

På Smartkoens billede af bedriften kan man ved at klikke på de forskellige lokationer få oplysninger om, hvor meget der er tilbage af de enkelte beholdninger og et bud på, hvornår en pågældende beholdning er tom.

Lagerstyringsmodulet fungerer ved, at forbrugt automatisk registreres og nedskrives i DMS, når fuldfoederblanderen læses. Det sker via løsninger fra CowConnect og FoderTeknik, hvor vægten på fuldfoederblanderen kommunikerer med DMS, som SmartKoen er forbundet til.

Ud over telefonen kan SmartKoen, og dermed også den nye funktion 'Lager', tilgås på andre platforme såsom computere og tablets. Find SmartKoen på din telefon ved at åbne en browser og gå til smartkoen.dlbr.dk

/ HENRIK LOMHOLT RASMUSSEN, SEGES



Det nye modul 'Lager' i SmartKoen blev præsenteret på Grovfoderekskursionen tidligere i juni.

Metalgitter gør ensilagestakken mere sikker

En kreativ løsning på en sønderjysk mælkeproduktion sikrer arbejdet ved ensilagestakken nemt, hurtigt og billigt.

Hos mælkeproducent Hans Peter Lildholdt ved Aabenraa havde både han og medarbejderne længe skelet til ensilagestakken.

Ikke fordi den var ved at løbe tør, eller fordi der var noget galt med selve ensilagen. Nej, problemet var derimod, hvordan man på bedst mulig vis gjorde ensilagestakken sikrere at arbejde med.

En dag opstod en idé, som var lige så simpel, som den var effektiv.

Påfundet består af et metalgitter med tre påsvejsede gaffler, som stikker ned i ensilagestakken og holder gitteret fast. Gitteret forhindrer, at man kan falde ned, når man arbejder med ensilagestakken. Den løsning er landmanden rigtig glad for.

"Det gør arbejdet mere sikkert, det koster ikke en formue at lave, og så er det let at arbejde med," forklarer Hans Peter Lildholdt.

Fordelen ved den relativt simple konstruktion er netop, at det er nemt og ikke mindst hurtigt at flytte gitteret, efterhånden som man kommer frem i stakken.

"For os er det rigtig vigtigt, at det ikke bliver for stor en opgave at få sikret arbejdsgangen. Derfor er den simple løsning den bedste for os på vores bedrift," siger Hans Peter Lildholdt.

Ensilagegitteret er et godt eksempel på, hvordan landmænd tænker i kreative, praktiske løs-

Har du en god historie om et tiltag, der har gjort arbejdspladsen mere sikker?

Så hører vi gerne fra dig. Send en mail til ersu@seges.dk med en kort beskrivelse af tiltaget – og hvordan vi kan komme i kontakt med dig. Så hører du fra os.



Gitteret er let at flytte, efterhånden som man kommer frem i stakken. Foto: Privat

ninger, når bedriften skal gøres til et mere sikkert sted at arbejde. Det glæder chef for arbejdsmiljø hos SEGES, Helle Birk Domino.

"Der er så mange gode historier derude. De bliver desværre bare alt for sjældent fortalt. Det skal vi have gjort noget ved. Derfor er det fedt at høre om Hans Peters tiltag", siger hun.

SEGES Arbejdsmiljø præsierer tiltag som Hans Peter Lildholdts med omtale på Facebook, fire STOP OP-kopper og kage til kaffen.

/ ERIK SUHR, SEGES

Dæk kun ensilagen med gode dæksider

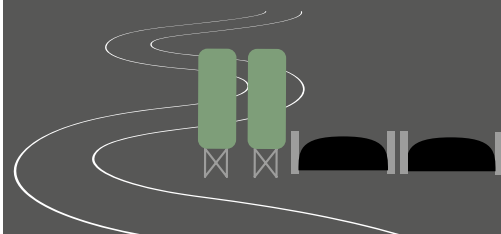
Det er nu, du undgår metalrester i vommen.

Brug kun dæksider, ikke hele dæk, og vær kritisk, når du sorterer i dem til ensilagen. Sådan lyder rådet fra afdelingsleder Rudolf Thøgersen, SEGES.

"Vi anbefaler udelukkende at bruge dæksider fra lastbiler, da de er af en helt anden kvalitet end hele bildæk og derfor giver mindre risiko for løse metaltråde. Desuden er det lettere at håndtere end hele dæk," siger han. En høj kvalitet er nødvendig, fordi dækkene skal ligge på stakken i vind og vejr i op til et år. Kassér derfor møre dæk samt dæk med synlig dæktråd og brug ikke, hvad der er 'næsten godt nok'.

Sæt i øvrigt snitterens metaldetektor på højeste følsomhed og monter magneter i fuldfoederblanderen. Endelig bør der lægges vommagneter i alle køer og drægtige kvier. De beskytter godt mod skader fra metalstykker.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES



Kvægbesætning smittet med BVD

Bovin virusdiarré (BVD) er fundet i malkekvægbesætning med kvieopdræt i Nordjylland.

En malkekvægsbesætning med kvieopdræt er fundet positiv for sygdommen BVD (Bovin virusdiarré). Ifølge dyrlæge ved SEGES, Lars Pedersen, er der i øjeblikket et opsporingsarbejde i gang med henblik på at finde smittekilden. Besætningen er sat under offentligt tilsyn.

”SEGES overvåger for BVD i landets kvægbesætninger, og det er vigtigt at slå fast, at vi fortsat har en meget lav forekomst af BVD i Danmark,” forklarer Lars Pedersen.

”Men tilfældet viser, at BVD til stadighed er en mulig diagnose, som danske kvægbrugere og deres dyrlæger, skal være opmærksomme på,” lyder det fra dyrlægen.

Kend symptomerne

Den besætningsansvarlige skal være opmærksom på symptomer og tilkalde en dyrlæge ved mistanke om BVD. Man bør fatte mistanke om BVD, hvis der ses:

- 1) omløbninger eller kastninger i uventet omfang, eventuelt fulgt af svagfødte kalve eller kalve med medfødte centralnervøse forstyrrelser eller blindhed
- 2) appetitløshed, manglende ædelyst, feber, rindende øjne og næsebor, diarré samt sår på mund- og næseslimhinde hos ungdyr.

Vær opmærksom på, at de kliniske symptomer ofte er milde og uspecifikke og også kan ses hos lakterende dyr, hvor ydelsesfald kan opstå i forbindelse med enkelte eller flere af ovenstående symptomer. De kliniske symptomer varer oftest kun 1-3 dage.

Den tilkaldte dyrlæge skal undersøge besætningen og udtage samt indsende materiale, hvis mistanken ikke kan afvises. Hvis laboratorievaret viser, at besætningen kan være smittet med BVD, skal dyrlægen underrette både den besætningsansvarlige og Fødevarestyrelsen.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES



”Jeg kan godt se, at Anders Peter kan have noget ud af, at jeg sætter dem ned i mælk den sidste uge,” mener Jens Munk.

Mælkeproducenter får stor værdi af slagtekalvemøder

Stadig flere slagtekalveproducenter holder leverandørmøder for deres kalveleverandører. Mælkeproducenterne er vilde med det.

Det gode samarbejde mellem mælkeproducent og slagtekalveproducent er guld værd for begge parter. Slagtekalverådgiver Per Spleth, SEGES, oplever en markant stigning i antallet af leverandørmøder, hvor en slagtekalveproducent inviterer sine kalveleverandører til en faglig dag og rundtur på bedriften – netop med det gode samarbejde i fokus. Per Spleth deltager ofte som mødeleder.

”Det gode samarbejde handler om meget mere end en fair pris for kalven og kan gavne både mælke- og kalveproducenter. På et leverandørmøde er der tit et fagligt indlæg. Derudover trækker jeg tal fra DMS, så den enkelte mælkeproducent kan se, hvordan hans kalve klarer sig i forhold til de andre. Det synes mælkeproducenterne altid er enormt spændende, og der går tit sport i det at sammenligne resultater,” fortæller Per Spleth.

Økonomi og gode kviekalve

Jens Munk fra Vodskov er en af de mælkeproducenter, der har taget imod tilbuddet om et leverandørmøde hos sin slagtekalveproducent Anders Peter Jensen med kyshånd. Han synes nemlig, at han får konkrete input med hjem til sin egen produktion.

”Ved sidste møde var der indlæg fra en dyrlæge om diarré og især coccidiose. Jeg vidste godt, at vi havde coccidiose, men var i tvivl om, hvorvidt de fik det i kælvningsboksen eller først sene-

re. Så vi var rigtig glade for, at Anders Peter havde taget gødningsprøver af alle tyrekalvene. På den måde fik vi værdifuld viden med hjem, der også gavner vores kviekalve,” fortæller Jens Munk.

”Vi fik værdifuld viden med hjem, der også gavner vores kviekalve.”

Jens Munk, mælkeproducent

Gradueret mælktildeling har også været debatteret på et leverandørmøde.

”Det er helt sikkert noget, vi skal have gang i. Jeg får ikke noget for den sidste mælk, jeg giver kalvene, før jeg leverer dem, og jeg kan godt se, at Anders Peter kan have noget ud af, at jeg sætter dem ned i mælk den sidste uge,” lyder det fra Jens Munk, der også havde sin kalvepasser med til mødet.

”Det handler jo om økonomi. De fleste af os har ændret alle de store ting. Nu er det småting som dem her, vi skal have fat i,” siger Jens Munk. Også slagtekalveproducent Anders Peter Jensen, Asaa, ser masser af fordele ved leverandørmøderne.

”Det er meget nemmere, når vi alle sidder sammen og også har fagligheden med. Man lytter meget til sine kollegaer, og på den måde kan man få sparring på tværs,” fortæller han.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

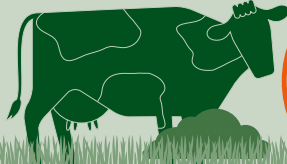
Hvad er ^{OP} og _{ned} i klimadebatten?

Download folderen 'Klima og køer' på landbrugsinfo.dk/kvaeg og bliv klædt på til at besvare spørgsmål i klimadebatten.

Folderen giver:

- Tal for kvægbrugets klimapåvirkning
- Svar på, hvad vi får ud af koen – ud over mælk
- En liste af argumenter for, hvad du allerede gør for klimaet
- Info om, hvad SEGES gør på klimaområdet

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES



Scan QR-koden og find den lille pjece HER



Ny udenlandsk malke i malkestalden?

Pjecen 'Malkning og hygiejne' er et godt udgangspunkt for en snak om malkning og mælke kvalitet på bedriften. Brug den engelske version til en snak med dine udenlandske medarbejdere.

Pjecen 'Malkning og hygiejne' giver rigtig god indsigt i de mange aspekter om malkning. Blandt andet får man en ganske kort introduktion til yverets anatomi og fysiologi, viden om malkehygiejne, forberedelse af koen, efterbehandling m.m. Også kvalitetsparametrene kim, celletal, sporer m.fl. gennemgås kort og klart.

Endvidere beskrives malkeanlæggets vigtigste funktioner i forbindelse med både malkning og rengøring, ligesom man får en beskrivelse af, hvad man skal være opmærksom på i det daglige for at sikre, at anlægget fungerer optimalt.

Pjecen er kortfattet, nem at læse og forsynet med gode illustrative fotos. Den er et godt udgangspunkt, når der skal oplæres nye medarbejdere, eller når malkearbejdet skal drøftes på bedriften.

Pjecen fås i både en dansk og engelsk version. Prisen er 75 kr. + moms og porto. Den kan bestilles på: www.mælkekvalitet.dk

Film om gode malke rutiner på engelsk

Husk, at du også finder film med engelske undertekster på www.seges.tv (under fanen Kvæg > English) om bl.a. gode malkeprocedurer i hhv. malkestald og robotstald.



Efterlysning! SEGES søger dig, der selv laver budget

SEGES skal til at udvikle et nyt budgetprogram, der gør det nemmere for dig at lave dit budget selv. Men vi har brug for hjælp til at sikre, at vi udvikler netop det program, I landmænd har brug for!

SEGES søger testlandmænd, der har erfaring med selv at lave budget – i f.eks. Ø90 eller Excel.

Som testlandmand er du med til at udvikle det nye program.

Du hjælper ved at fortælle:

- Hvad der er vigtigt, når du laver budget
- Hvilke muligheder du savner i dag
- Hvad du synes om den prototype, vi får udviklet.

Udviklingsforløbet løber fra august til oktober 2019, hvor konsulenter fra SEGES vil besøge dig på din bedrift ved 1-2 møder af 1-1½ times varighed.

Lyder det som noget for dig? Så send en mail til Jan Erik Bottke på jebo@seges.dk senest 22. juli.

/ ANJA KRUSE CHRISTENSEN, SEGES

